



**BOSNA I HERCEGOVINA  
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE  
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH  
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www.vrifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, vrifbih@vrifbih.ba

## **IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA**

### **POREZNE UPRAVE FEDERACIJE BIH**

**ZA 2009.GODINU**

**Broj: 03-12/09**

**Sarajevo, juni 2010. godine**

**MENADŽMENTU  
POREZNE UPRAVE FEDERACIJE BIH****NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE*****Osnova za reviziju***

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Porezne uprave Federacije BiH** za 2009. godinu (bilansa stanja na dan 31. decembar 2009. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvještaja o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijske izvještaje.

***Odgovornost rukovodstva***

Rukovodstvo Porezne uprave Federacije BiH odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima u Federaciji BiH o računovodstvu i finansijskom obaveštavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u datim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Porezne uprave Federacije BiH sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

***Odgovornost revizora***

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu provedene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju odabira revizorskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja

Smatramo da su pribavljeni revizorski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za naše revizorsko mišljenje.

***Kvalifikacija:***

- 1. Nisu se dosljedno ispoštovale odredbe članova 6, 10 i 34. Zakona o javnim nabavkama BiH, prilikom odabira dobavljača za nabavku goriva, radnih stanica (TIP 1 i TIP 2), bar kod čitača, printera i skenera. Naime, Središnji ured i Kantonalni porezni ured Sarajevo su u 2009. godine nabavku goriva vršili na osnovu potpisanog Aneksa na Ugovor iz 2008. godine (47.570 KM), dok su ostali porezni uredi (82.435 KM), na osnovu date saglasnosti direktora, samostalno vršili odabir dobavljača na osnovu konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda. Prilikom odabira najpovoljnijih dobavljača za nabavku radnih stanica (TIP 1 i TIP 2), bar kod čitača, printera i skenera nismo mogli potvrditi dosljednu primjenu utvrđenog**

kriterija „stepen zadovoljenosti tehničkih karakteristika“ u okviru „ekonomski najpovoljnije ponude“ (Tačka 5.5. Izvještaja);

2. Ne može se potvrditi da Porezna uprava raspolaže sa potpunim informacijama o utvrđenim, izmirenim i neizmirenim obavezama poreznih obaveznika za uplatu javnih prihoda, što nije u skladu sa članom 7. Zakona o poreznoj upravi FBiH (Tačka 5.2.2. Izvještaja);
3. Ne može se potvrditi opravdanosti isknjižavanja zemljišta u iznosu od 20.000 KM iz bilansnih pozicija Porezne uprave FBiH. Navedeno je značajno i iz razloga jer je na ovom zemljištu izvršeno ulaganje u poslovni objekat u iznosu od 99.964 KM, a isknjižavanje istog izvršeno bez prethodno donesene odluke od strane nadležnog rukovodioca (Tačka 5.6. Izvještaja);
4. Ne može se potvrditi opravdanost obračuna i isplate naknade za porodiljsko odsustvo, imajući u vidu da se isplata vršila bez relevantne dokumentacije, da se različito postupalo od strane kantonalnih poreznih ureda prilikom utvrđivanja visine iste, kao i da se ista nije mogla planirati, u skladu sa Instrukcijama za sačinjavanje budžetskog zahtjeva (Tačka 5.4.1. Izvještaja).

### **Mišljenje**

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijske izvještaje mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijski izvještaji **Porezne uprave Federacije BiH**, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2009. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta, za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja tj. Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Finansijsko poslovanje Porezne uprave Federacije BiH u toku 2009. godine, osim za napomene navedene u tačkama 1, 2 i 3, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 11.06.2010. godine

**Zamjenik generalnog revizora**

**Branko Kolobarić, dipl. oec**

**Generalni revizor**

**Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.**

**S A D R Ž A J**

|           |  |          |
|-----------|--|----------|
| <b>1.</b> | <b>UVOD .....</b>  | <b>1</b> |
| <b>2.</b> | <b>PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....</b>  | <b>1</b> |
| <b>3.</b> | <b>REZIME.....</b>   | <b>1</b> |
| <b>4.</b> | <b>OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2008. GODINU.....</b>  | <b>3</b> |
| <b>5.</b> | <b>NALAZI I PREPORUKE .....</b>  | <b>5</b> |
| 5.1       | Sistem internih kontrola .....   | 5        |
| 5.2       | Obavljanje poslova iz nadležnosti Porezne uprave .....   | 6        |
| 5.2.1     | Informacioni sistem Porezne uprave FBiH.....   | 6        |
| 5.2.2     | Evidencija poreznih obaveznika .....   | 7        |
| 5.2.3     | Aktivnosti Porezne uprave na implementaciji Zakona o porezu na dohodak i Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa..... | 8        |
| 5.2.4     | Aktivnosti i problematika poslova prinudne naplate.....  | 10       |
| 5.3       | Budžet za 2009. godinu .....   | 11       |
| 5.4       | Tekući rashodi .....   | 11       |
| 5.4.1     | Izdaci za bruto plaće.....   | 11       |
| 5.4.2     | Izdaci za materijal i usluge .....   | 12       |
| 5.5       | Nabavke i kapitalni izdaci.....  | 12       |
| 5.6       | Ostali nalazi.....   | 13       |
| 5.7       | KOMENTAR .....   | 14       |
|           | <b>PRILOG BR. 1.....</b>   | <b>1</b> |
|           | Izvršenje budžeta Porezne uprave FBiH na dan 31.12.2009. godine .....  | 1        |

**IZVJEŠTAJ**  
**O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA**  
**POREZNE UPRAVE FEDERACIJE BIH**  
**za 2009. godinu**

## 1. UVOD

Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu - Porezna uprava) je federalna uprava u sastavu Federalnog ministarstva finansija koja na osnovu Zakona o poreznoj upravi Federacije BiH («Sl.novine Federacije BiH» broj 33/02, 28/04) i u skladu sa drugim federalnim propisima vrši upravne i druge stručne poslove u oblasti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH.

Zakonom o poreznoj upravi Federacije BiH (u daljem tekstu - Zakon o poreznoj upravi), propisani su poslovi i zadaci Porezne uprave i njenih radnika, kao i njihova prava i obaveze, od kojih su najznačajniji: vođenje evidencija poreznih obveznika, izvršavanje naloga za plaćanje, obavljanje inspekcijuskog nadzora, izvršavanje aktivnosti prinudne naplate, provođenje poreznih istraga, vođenje postupaka i izricanje kazni za porezne prekršaje, koordinacija aktivnosti sa sudovima i saradnja sa institucijama nadležnim za provođenje istraga. U okviru svojih ovlaštenja utvrđenih zakonima Federacije BiH, Porezna uprava i njeni radnici imaju obavezu i odgovornost da se pridržavaju svih zakona Federacije BiH.

Zakonom o poreznoj upravi Porezna uprava je organizovana na tri nivoa i to: Središnji ured, kantonalni porezni uredi i porezne ispostave, što je utvrđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji (u daljem tekstu Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji). Radom Porezne uprave rukovodi direktor koji ima svog zamjenika. Direktor i zamjenik direktora za svoj rad i upravljanje Poreznom upravom odgovorni su resornom Federalnom ministarstvu finansija (u daljem tekstu Ministarstvo finansija) i Vladi Federacije BiH.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Porezne uprave sistematizovana su 1.562 radna mjesta, a na dan 31.12.2009. godine bilo je 1.266 uposlenih.

Sjedište Porezne uprave je u Sarajevu, Husrefa Redžića broj 4.

## 2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Porezne uprave za 2009. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije finansijskih izvještaja je da omogući revizoru da izrazi mišljenje o finansijskim izvještajima koji su predmet revizije, tj. da li finansijski izvještaji u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju finansijsko i materijalno stanje Porezne uprave na dan 31.12.2009. godine, izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od decembra 2009. godine do juna 2010. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzoraka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

## 3. REZIME

Izvršenom revizijom poslovanja Porezne uprave za 2009. godinu konstatovali smo određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih dali smo slijedeće preporuke:

- ***U saradnji sa Ministarstvom finansija, poduzeti aktivnosti prema nadležnim organima i institucijama, u dijelu iniciranja usvajanja Izmjena i dopuna Zakona o poreznoj upravi FBiH, kojima bi se tačno utvrdili poslovi i zadaci Porezne uprave;***



- *Potrebno je da Služba za unutrašnju kontrolu obavlja sve poslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Porezne uprave FBiH i Pravilnikom o internim kontrolama;*
- *Potrebno je uspostaviti funkcionalni sistem internih kontrola u cilju dosljedne provedbe zakonskih i ostalih propisa. Izvršiti dopune Pravilnika o internim kontrolama u dijelu obuhvatanja svih bitnih procesa iz nadležnosti Porezne uprave (porezno knjigovodstvo, evidencija poreznih obveznika, prinudna naplata, inspekcijski nadzor);*
- *Potrebno je uspostaviti funkciju interne revizije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;*
- *U saradnji sa nadležnim organima i institucijama nastaviti aktivnosti vezane za mogućnost korištenja bežičnog SDH sistema za prijenos podataka u cilju poboljšavanja komunikacije između poreznih ispostava i centralne baze podataka koja je neophodna za obavljanje redovnih poslova i zadataka iz nadležnosti Porezne uprave;*
- *Nastaviti aktivnosti vezane za redizajn procesa knjiženja poreskih obaveznika, odnosno centralizovano vođenje registra poreznih obaveznika;*
- *Potrebno je da Porezna uprava izvrši uvid u stanje neizmirenih obaveza poreznih obaveznika na dan 31.12.2009. godine, kao i da izvrši analizu nerasknjiženih uplata koje nisu evidentirane na karticama poreznih obaveznika, te u skladu sa konstatovanim poduzme adekvatne aktivnosti u cilju iskazivanja istinitog i tačnog stanja neizmirenih obaveza po osnovu neuplaćenih javnih prihoda;*
- *U saradnji sa Ministarstvom finansija, nastaviti aktivnosti u cilju otklanjanja utvrđenih razloga za pojavu značajnog broja izvršenih uplata javnih prihoda koji se ne mogu evidentirati na karticama poreznih obaveznika;*
- *Preporučuje se uvid u dokumentaciju i utvrđivanje razloga različitog iskazivanja podataka o ostvarenim javnim prihodima iz nadležnosti Porezne uprave sa podacima s kojim raspolaže Ministarstvo finansija i poduzimanje aktivnosti u skladu sa utvrđenim;*
- *Imajući u vidu da je nadogradnja „Novog poreznog informatičkog sistema Porezne uprave“ (nPIS-a) neophodna u implementaciji postojećih poreznih zakona, potrebno je sačiniti detaljni Plan konačne realizacije razvoja istog u narednom periodu, te u saradnji sa Ministarstvom finansija poduzeti aktivnosti u cilju obezbjeđenja potrebnih finansijskih sredstava za realizaciju istog;*
- *Izvršiti analizu provedenih aktivnosti vezanih za implementaciju Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, u saradnji sa nadležnim institucijama i poduzeti aktivnosti u cilju dosljednog izvršavanja Akcionog plana za implementaciju Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa;*
- *U narednom periodu, potrebno je kroz razvoj „Novog informacionog poreznog sistema“ (nPIS-a) razviti aplikativni modul za podršku, koji će omogućiti procesuiranje i praćenje svih koraka u postupku prinudne naplate, na nivou Porezne uprave, u cilju efikasnije naplate javnih prihoda;*
- *Potrebno je, uz informacionu podršku putem softvera, na nivou Središnjeg ureda uspostaviti pomoćnu evidenciju upisanih hipoteka koje se stavljaju ukoliko porezni obaveznici ne plate porezne obaveze u roku određenom u nalogu za plaćanje, u skladu sa članom 50. Zakona o poreznoj upravi;*
- *Prema Federalnom ministarstvu finansija inicirati donošenje Izmjena i dopuna Pravilnika o procedurama prinudne naplate poreznih obaveznika, u vezi sa načinom postupanja sa oduzetom robom koja je izuzeta u postupku prinudne naplate, a ista se ne može vratiti dužniku nakon svih poduzetih postupaka prodaje, kao i za imovinu koja je izuzeta ali se čuva kod poreznog obveznika kada je isti otuđi;*



- *Izdatke za bruto plaće i naknade isplaćivati samo za namjene i u visini utvrđenoj u posebnom dijelu Budžeta FBiH, a u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH;*
- *U saradnji sa resornim Ministarstvom finansija i Službom za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, i dalje poduzimati aktivnosti u cilju iznalaženja trajnog rješenja za smještaj organizacionih jedinica Porezne uprave, odnosno smanjenja izdataka za unajmljivanje imovine i opreme;*
- *Odabir dobavljača za nabavku roba, usluga i izvođenja radova vršiti uz dosljedno poštivanje članova 6, 10 i 34. Zakona o javnim nabavkama BiH, u dijelu izvještavanja dijeljenja predmeta nabavke, kao i definisanja jasnih kriterija, sa mjerljivim parametrima, na osnovu kojih će se izvršiti bodovanje tehničkih karakteristika ponuđene opreme (ili njenog kvaliteta), koji moraju biti objektivni, mjerljivi i brojčano iskazivi, u cilju odabira „ekonomski najpovoljnije ponude“;*
- *Potrebno je izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za ulaganja u izgradnju poslovne zgrade u Livnu, s tim u vezi poduzeti adekvatne mjere u cilju zaštite utrošenih budžetskih sredstava. Također je potrebno osigurati da se, u skladu sa zakonskim propisima, isknižavanje stalnih sredstava vrši na osnovu Odluke odgovornog lica, kao i da se poslovne promjene iskazuju u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike;*
- *Potrebno je izvršiti uvid u dokumentaciju, u vezi evidentiranih stanova, sredstava u pripremi i materijalnih prava u knjigovodstvenim evidencijama Porezne uprave, te u skladu sa konstatovanim poduzeti aktivnosti u cilju utvrđivanja prava raspolaganja nad stanovima, kao i pravilnog iskazivanja stalnih sredstava, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima;*
- *Kako bi se obezbjedila sredstava za izmirenje pravosnažnih presuda po osnovu manje isplaćenog regresa i jubilarnih nagrada iz 2005. godine, i dalje poduzimati aktivnosti prema Ministarstvu finansija, u cilju izmirenja obaveza u zakonskim rokovima, kako bi se izbjegla plaćanja na ime sudskih troškova i zatezних kamata (koje se obračunavaju zbog neizmirenih dugovanja u zakonskom roku).*

#### 4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2008. GODINU

Na osnovu izvršene revizije finansijskih izvještaja za 2009. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **Porezna uprava nije postupila po preporukama koje se odnose na:**

- razvijanje aplikativnog modula za podršku, kroz razvoj „Novog informacionog poreznog sistema“ (nPIS-a), koji će omogućiti procesuiranje i praćenje svih koraka u postupku prinudne naplate, na nivou Porezne uprave, kao i uspostavljanje pomoćnih evidencija upisanih hipoteka, koje se stavljaju ukoliko porezni obaveznici ne plate porezne obaveze u roku određenom u nalogu za plaćanje, u skladu sa članom 50. Zakona o poreznoj upravi;
- iniciranje donošenja Izmjena i dopuna Pravilnika o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza, u vezi sa načinom postupanja sa oduzetom robom koja je izuzeta u postupku prinudne naplate, a ista se ne može vratiti dužniku nakon svih poduzetih postupaka prodaje;
- isplaćivanje izdataka za bruto plaće i naknade samo za namjene i u visini utvrđenoj u odobrenom Budžetu Porezne uprave;
- Odabir dobavljača za nabavku goriva, uz dosljedno poštivanje članova 6. i 10. Zakona o javnim nabavkama BiH;
- definisanje objektivnih, mjerljivih i brojčano iskazivih kriterija, na osnovu kojih će se izvršiti bodovanje tehničkih karakteristika ponuđene opreme (ili njenog kvaliteta), u cilju odabira „ekonomski najpovoljnije ponude“ u skladu sa članom 34. Zakona o javnim nabavkama BiH;





- uspostavu funkcije interne revizije, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

### **Preporuke po kojima je djelimično postupljeno odnose se na:**

- prema Ministarstvu finansija iniciranje donošenja Izmjena i dopuna Zakona o poreznoj upravi FBiH, od strane nadležnih organa i institucija, kojima bi se tačno utvrdili poslovi i zadaci Porezne uprave;
- obavljanje svih poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Porezne uprave FBiH, od strane Odsjeka za unutrašnju kontrolu, uz donošenje Godišnjeg plana aktivnosti;
- aktivnosti vezane za redizajn procesa knjiženja poreskih obaveznika, odnosno centralizovano vođenje registra poreznih obaveznika;
- izmještanje rezervnih kopija zaštite podataka Porezne uprave na udaljene lokacije, kao i izradu Plana kontinuiteta poslovnih aktivnosti i oporavak od katastrofa;
- nastavak aktivnosti prema Ministarstvu finansija, u cilju otklanjanja utvrđenih razloga za pojavu značajnog broja izvršenih uplata javnih prihoda koji se ne mogu evidentirati na karticama poreznih obaveznika;
- uvid u dokumentaciju i utvrđivanje razloga različitog iskazivanja podataka o ostvarenim javnim prihodima iz nadležnosti Porezne uprave sa podacima s kojim raspolaže Ministarstvo finansija, te poduzimanje aktivnosti u skladu sa utvrđenim;
- funkcionisanje sistema internih kontrola u cilju dosljedne primjene zakona i ostalih propisa i Izmjene Pravilnika o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima.

### **Preporuke koje je Porezna uprava ispoštovala odnose se na:**

- iniciranje donošenja Izmjena Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Porezne uprave, kojim bi se izvršilo usklađivanje istog sa poslovima iz stvarne nadležnosti, uključujući dodatne poslove i nadležnosti po osnovu novih zakona o oporezivanju direktnih poreza;
- likvidiranje i unošenje obaveza prema dobavljačima na plaćanje u sistem trezora, na osnovu prethodno ovjerenih knjigovodstvenih isprava od strane direktora ili lica koje on pismeno ovlasti;
- ocjenjivanje rukovodećih državnih službenika, u cilju efikasnijeg upravljanja i provođenja ciljeva i zadataka Porezne uprave;
- nastavak aktivnosti vezanih za obezbjeđenje korištenja bežičnog SDH sistema za prijenos podataka u cilju poboljšavanja komunikacije između poreznih ispostava i centralne baze podataka;
- analizu provedenih aktivnosti, vezanih za implementaciju Zakona o porezu na dohodak, sa posebnim osvrtom na uzroke koji su doveli do kašnjenja u izdavanju poreznih kartica, te u skladu sa konstatovanim poduzimanje adekvatnih mjera u cilju dosljednog izvršavanja zakonskih propisa;
- sačinjavanje detaljnog Plana finansijskih potreba za razvoj „Novog poreznog informatičkog sistema Porezne uprave“ (nPIS-a) neophodnog u implementaciji postojećih poreznih zakona;
- poduzimanje aktivnosti u cilju iznalaženja trajnog rješenja za smještaj organizacionih jedinica Porezne uprave u cilju smanjenja izdataka za unajmljivanje imovine i opreme;
- poduzimanje aktivnosti prema Ministarstvu finansija, kako bi se obezbjedila sredstava za izmirenje pravosnažnih presuda po osnovu manje isplaćenog regresa i jubilarnih nagrada iz 2005. godine;
- usaglašavanje podataka o izvršenim isplatama jubilarnih nagrada, u prethodnom periodu, u saradnji sa Ministarstvom finansija, u cilju provođenja procedura povrata eventualno duplo isplaćenih sredstava po istom osnovu.

U obavljenoj konačnoj reviziji nismo izvršili ocjenu da li je implementiran sigurnosni sistem kako bi se informacioni sistem osigurao od mogućnosti neovlaštenog pristupa, zbog važnosti pouzdanih komunikacija za rad projekta u ostvarenju integriteta raspoloživosti i tajnosti podataka koji se prenose.



## 5. NALAZI I PREPORUKE

### 5.1 Sistem internih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, kao i ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava neophodno je imati uspostavljen funkcionalan sistem interne kontrole, koji je odgovornost menadžmenta. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja, prenošenje ovlaštenja, vrednovanje rezultata rada, sistem nagrađivanja i poštivanje postojećih zakonskih i ostalih propisa.

Nakon stupanja na snagu Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH, Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje i Zakona o porezu na dodatnu vrijednost, značajan dio poslova iz nadležnosti Porezne uprave prenesen je na nivo države, a da još uvijek nije izvršeno usaglašavanje Zakona o Poreznoj upravi sa stvarnim poslovima koji su ostali u nadležnosti iste (direktni porezi, doprinosi, neporezni prihodi, naknade i takse). Prema prezentiranoj dokumentaciji i informacijama sa kojima raspoložemo, Porezna uprava je krajem 2007. godine dostavila inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o Poreznoj upravi Federalnom ministarstvu finansija. Procedure oko usvajanja i donošenja Zakona provodi Federalno ministarstvo finansija, koje je sačinilo Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreznoj upravi, koji je u junu 2009. godine usvojen od strane Vlade FBiH i upućen Parlamentu FBiH na dalju proceduru.

Zakonom o poreznoj upravi regulisana je i organizacija i rukovođenje Poreznom upravom. Prema istom Zakonu, Porezna uprava je organizovana na tri nivoa, i to: Središnji ured, kantonalni porezni uredi i porezne ispostave, što je razrađeno i utvrđeno postojećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Porezne uprave FBiH. Uvidom u Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, koji kao pisana procedura čini temelj i sastavni dio sistema internih kontrola, jer se njime uređuje način rada i rukovođenja, kao i opis radnih mjesta za obavljanje poslova i zadataka, konstatovali smo da unutrašnja organizacija i sistematizacija u potpunosti ne odgovara zahtjevima i ciljevima Porezne uprave. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji koji je bio na snazi u 2009. godini nije usaglašen sa poslovima iz stvarne nadležnosti Porezne uprave, kao ni stvarna organizacija i sistematizacija radnih mjesta. Poslovi inspeksijskog nadzora i dalje se obavljaju u okviru Sektora za kontrolu velikih poreskih obveznika, iako je Pravilnikom predviđeno da se isti obavljaju u okviru Sektora za prinudnu naplatu i inspeksijski nadzor. U januaru 2009. godine Vlada FBiH je dala suglasnost na izmjene istog, kako bi dio uposlenika ostao na radnim mjestima, za koje je izvršenom revizijom od strane Agencije za državnu službu, u prethodnom periodu, bilo utvrđeno da nisu u zakonskom roku stekli odgovarajuću stručnu spremu. Navedenim Pravilnikom sistematizovana su 1.562 radna mjesta, a na dan 31.12.2009. godine Porezna uprava imala je 1.266 popunjenih radnih mjesta. U odnosu na prethodnu godinu, ukupan broj zaposlenih manji je za 31, a u toku 2009. godine primljeno je 9 pripravnika. Evidentna je nepopunjenost radnih mjesta u svim sektorima Središnjeg ureda, kao i u većini kantonalnih ureda. To je posebno izraženo u Sektoru za poreznu obradu, izvještavanje i informacionu tehnologiju, Sektoru za prinudnu naplatu i inspeksijski nadzor i kantonalnim službama prinudne naplate.

U martu 2010. godine, Vlada FBiH je dala saglasnost na novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, kojim je izvršeno usklađivanje obavljanja poslova i sistematizacija radnih mjesta u skladu sa Zakonom o Poreznoj upravi i Zakonom o jedinstvenoj registraciji, kontroli i naplati doprinosa, kojim je sistematizovano 1.733 radna mjesta. Također je data saglasnost Poreznoj upravi za popunjavanje 150 upražnjenih radnih mjesta. U skladu sa Zakonom o jedinstvenoj registraciji, kontroli i naplati doprinosa, formirani novi Sektor za registraciju, kontrolu i naplatu doprinosa, će biti popunjen preuzimanjem zaposlenika koji su radili na poslovima registracije i kontrole obveznika uplate doprinosa iz vanbudžetskih fondova.

Odsjek za unutrašnju kontrolu organizovan je u okviru Sektora za strateško planiranje, unutrašnju kontrolu i odnose sa javnošću, međutim, isti u 2009. godini imao je popunjeno samo jedno radno mjesto - šefa Odsjeka (previđena 4 radna mjesta). Prema prezentiranom Izvještaju o radu, konstatovali smo da je Odsjek za unutrašnju kontrolu obavljao samo dio poslova (pokretanje disciplinskih postupaka) u odnosu na poslove predviđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i u odnosu na doneseni Plan rada za 2009. godinu. Naime, Odsjek nije vršio kontrolu finansijskog poslovanja i korištenja finansijskih sredstava Porezne uprave, nije vršen nadzor nad poštivanjem internih procedura i politika Porezne uprave i nije kontrolisana koordinacija, usmjeravanje i izvršavanje programa Porezne uprave. Zbog naprijed navedenog ne može se potvrditi da je Odsjek za unutrašnju kontrolu, u potpunosti, obavljao poslove propisane

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji. Imajući u vidu da je novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji predviđena posebna Služba za unutrašnju kontrolu sa 6 uposlenih, sa jasno definisanim poslovima, smatramo da je potrebno u narednom periodu poduzeti adekvatne aktivnosti kako bi navedena Služba obavljala sve poslove predviđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.

U novembru 2009. godine, u skladu sa preporukom revizije za prethodnu godinu, izvršena je izmjena Pravilnika o internim kontrolama u dijelu procjene rizika za 14 procesa rada. Utvrdili smo da su istim i dalje ostali neobuhvaćeni bitni procesi iz nadležnosti Porezne uprave (porezno knjigovodstvo, evidencija poreznih obveznika, prinudna naplata, inspekcijski nadzor). Navedenim Pravilnikom predviđeno je da postupke nadgledanja zakonitosti i provođenja pisanih internih kontrolnih postupaka i procedura vrši Odsjek za unutrašnju kontrolu koji je donošenjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji postao samostalna Služba za unutrašnju kontrolu. Također, novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji predviđena je Služba za internu reviziju sa 4 zaposlena, kao posebno tijelo, koja je funkcionalno nezavisna i neposredno odgovorna direktoru. U skladu sa odredbama člana 63. Zakona o budžetima u Federaciji BiH i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika međutim ista do okončanja revizije nije popunjena.

Nakon provedene revizije finansijskih izvještaja za 2009. godinu utvrđeno je da je sistem internih kontrola unaprijeđen u odnosu na raniji period, ali da je još uvijek nezadovoljavajući u dijelu dosljedne primjene zakonskih propisa, vezanih za provođenje javnih nabavki (Tačka 5.5. Izvještaja), isplate naknada za porodijsko odsustvo (Tačka 5.4. Izvještaja), isknjižavanja stalnih sredstava - zemljišta na osnovu odluke, odgovornog lica (Tačka 5.6. Izvještaja) i pravilnog isknjižavanja obaveza (Tačka 5.6. Izvještaja). Također smo konstatovali da je sistem internih kontrola nezadovoljavajući u dijelu: pravilnog knjigovodstvenog evidentiranja poslovnih promjena na osnovu relevantne dokumentacije, rashodovanja stalnih sredstava i praćenja troškova reprezentacije, a što smo detaljnije obrazložili u Pismu menadžmentu.

*U saradnji sa Ministarstvom finansija, poduzeti aktivnosti prema nadležnim organima i institucijama, u dijelu iniciranja usvajanja Izmjena i dopuna Zakona o poreznoj upravi FBiH, kojima bi se tačno utvrdili poslovi i zadaci Porezne uprave;*

*Potrebno je da Služba za unutrašnju kontrolu obavlja sve poslove utvrđene Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Porezne uprave FBiH i Pravilnikom o internim kontrolama;*

*Potrebno je uspostaviti funkcionalni sistem internih kontrola u cilju dosljedne provedbe zakonskih i ostalih propisa. Izvršiti dopune Pravilnika o internim kontrolama u dijelu obuhvatanja svih bitnih procesa iz nadležnosti Porezne uprave (porezno knjigovodstvo, evidencija poreznih obveznika, prinudna naplata, inspekcijski nadzor);*

*Potrebno je uspostaviti funkciju interne revizije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;*

## **5.2 Obavljanje poslova iz nadležnosti Porezne uprave**

Od svih poslova i zadataka iz nadležnosti Porezne uprave, poseban značaj imaju i najaktuelniji su evidencija poreznih obveznika, uključujući IT sistem, poslovi prinudne naplate, implementacija Zakona o porezu na dohodak, pripreme za implementaciju Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.

### **5.2.1 Informacioni sistem Porezne uprave FBiH**

Sadašnji informacioni sistem Porezne uprave je razvijen u sklopu realizacije USAID - ovih projekata, u vezi sa modernizacijom porezne administracije u oblasti informacionih tehnologija, u vremenskom periodu od 2001 – 2006. godine pod nazivom TAMP (Tax Administration Modernization Project). Tokom 2009. godine Porezna uprava je okončala proces nabavke i instalacije **Novog poreznog informacijskog sistema (nPIS-a)** što smo detaljno obrazložili u tački 5.2.3 Izvještaja, koji je u fazi testiranja, nakon čega će se izvršiti prenos početnih stanja iz postojećeg poreznog knjigovodstva. U postojećem Poreznom knjigovodstvu, na kraju poslovne godine, nije vršeno zaključivanje poslovnih knjiga, niti je vršen prenos početnih stanja u narednu godinu, već prema izjavi odgovorne osobe, u programu postoje filteri na osnovu kojih se mogu zadati parametri kojima se definiše period za koji se mogu iskazati traženi podaci. Uzimajući u obzir naprijed navedeno i da nam nije prezentirana dokumentacija da je od strane Porezne uprave, izvršena

analiza iskazanog stanja (podataka) na kraju fiskalne godine, u poreznom knjigovodstvu, što ima značajnost radi poduzimanja aktivnosti, u narednom periodu, u cilju otklanjanja eventualno konstatovanih propusta u toku godine. **Implementacijom Novog poreznog informacijskog sistema (nPIS-a) treba biti omogućeno zaključivanje poslovnih promjena na kraju godine, što je značajno iz razloga što se na taj način obezbjeđuje stvarni uvid u stanje obaveza poreznih obveznika. Također treba biti omogućeno aplikativno praćenje obavljanja poslova inspeksijskog nadzora i prinudne naplate, kao i obračuna kamata, obzirom da postojeći informacioni sistem Porezne uprave ne omogućava navedeno.**

Provedenom revizijom smo utvrdili da je i dalje prisutan **problem IT komunikacije**, u dijelu korištenja bežične mreže sa profesionalnim uređajima čiji je frekventni opseg zaštićen, licenciran i odobren od RAK-a (projekat licencirane SDH mreže) jer nije dobiveno autentično tumačenje člana 7. alineja 26. i 27. Zakona o Poreznoj upravi. Vlada FBiH je 10. juna 2009. godine donijela Zaključak V broj 402/2009 o pokretanju Inicijative za autentično tumačenje navedenog člana Zakona o poreznoj upravi FBiH prema Zastupničkom domu FBiH, i da se istovremeno Savjetu ministara BiH dostavi obavijest o pokretanju iste, kao i Mišljenje Vlade FBiH da je nesporno da je Porezna uprava organ od bezbjednosnog značaja i institucija za provođenje zakona, te da se treba uključiti u SDH sistem za prijenos podataka za potrebe organa bezbjednosti BiH.

*U saradnji sa nadležnim organima i institucijama nastaviti aktivnosti vezane za mogućnost korištenja bežičnog SDH sistema za prijenos podataka u cilju poboljšavanja komunikacije između poreznih ispostava i centralne baze podataka koja je neophodna za obavljanje redovnih poslova i zadataka iz nadležnosti Porezne uprave;*

## 5.2.2 Evidencija poreznih obaveznika

U Federaciji BiH registracija poreznih obaveznika se vrši na kantonalnom nivou, tj. formiraju se kantonalne baze podataka koje se sedmično objedinjuju na nivou Središnjeg ureda, a prema prezentiranoj dokumentaciji navedeno je razlog što se ne raspolaze sa pravovremenom informacijom za praćenje rada poreznih obaveznika. Prema podacima Porezne uprave, na dan 31.12.2009. godine, ukupno je registrovano 118.306 poreznih obaveznika, od čega 66.506 pravnih lica i 51.800 fizičkih lica. Podaci o građanima, kao poreznim obaveznicima, preuzimaju se iz CIPS – ove baze podataka, a na datum bilansa, po različitim osnovama, evidentirano je 1.590.485 građana. **Osim registrovanih pravnih lica, poduzetnika i građana kao uplatioci javnih prihoda često se javljaju i drugi subjekti (stranci i maloljetne osobe) što često uzrokuje probleme u identifikaciji uplatioca sredstava zbog čega je Porezna uprava inicirala promjenu Pravilnika o dodjeli identifikacionog broja i porezne registracije stranaca, što je i dalje neriješeno.**

Od strane poreznih ispostava i Odsjeka za obradu podataka u Sarajevu i Mostaru vrši se unosenje obaveza poreznih obaveznika, gdje se vrši i obrada poreznih prijava. U ispostavama se vrši obrada za sve prijave u vezi sa Zakonom o porezu na dohodak, Zakonom o porezu na dobit i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima, dok se sve ostale prijave za sada obrađuju u Odsjecima za obradu podataka. Prijem i skeniranje prijava se vrši u poreznim ispostavama, a Odsjeci za obradu dokumenata u Sarajevu i Mostaru vrše unos podataka sa skeniranih prijava. **Obrade prijava nisu neposredno vezane za profil poreznih obaveznika, koji se nalaze u poreznom registru i na njima se ne vrši kontrola pravovremenosti podnošenja istih, a sadašnje rješenje kojim se koristi skeniranje poreznih prijava neadekvatno je pošto kreira neprihvatljivo visok broj grešaka, što dovodi do stanja da čak i do 50 % prijava u nekim periodima nisu blagovremeno knjižene.**

Podaci o uplatama javnih prihoda preuzimaju se iz depozitnih banaka u elektronskoj formi, u obliku RAS fajla koji se dostavlja putem interneta, kao prilog e - mail poruke. Usaglašavanje (knjiženje uplata) vrši se automatski, na osnovu CIPS-ove baze podataka građana (JMBG-a) i registrovane baze podataka jedinstvenih identifikacionih brojeva poreznih obaveznika - pravnih i fizičkih lica (TIN – ova). **Međutim, ukoliko porezni obaveznici ili službenici na uplatnim mjestima, tačno i ispravno ne popune nalog za plaćanje javnih prihoda, tada se ni predmetne uplate, koje od strane banaka dolaze u RAS datoteci, ne mogu automatski rasknjižiti na knjigovodstvenoj kartici poreznog obaveznika, i ostaju neproknjižene.** Uvidom u dokumentaciju, konstatovali smo da depozitne banke i dalje dostavljaju nepotpune podatke o uplatama poreznih i neporeznih prihoda, a najveće greške su u brojevima TIN-ova i JMBG-a. Prema prezentiranim podacima od strane odgovorne osobe, u vremenskom periodu od 01.01. - 31.12.2009. godine, od strane banaka dostavljene su 53.767 uplata, u ukupnom iznosu od 30.112.109 KM,

za koje nisu bili potpuni podaci vezani za TIN-ove ili JMBG-a. U navedenom iznosu na 19.138 uplata (24.822.750 KM), poslovne banke su upisivale 13 nula ili jedinica umjesto TIN – ova poreznih obaveznika, što je svakako potrebno pokušati razriješiti u narednom periodu preko nadležnih institucija u smislu da se poslovne banke obavežu da prilikom uplate obavezno unose TIN-ove (odnosno JMBG-a) poreznih obaveznika. U najvećem broju slučajeva, zbog naprijed navedenog, je u 2009 godini veliki broj uplata poreznih obaveza (15.527) ostalo nerasknjiženo na karticama poreznih obaveznika (ili 4.797.170 KM), što u odnosu na broj nerasknjiženih uplata prethodne godine od 8.121 (u iznosu od 2.866.510 KM) predstavlja značajno povećanje (67,35%). **Uzimajući u obzir vrijednost izvršenih uplata javnih prihoda koji nisu evidentirani na karticama poreznih obaveznika u 2009. godini (4.797.170 KM), ne može se potvrditi da Porezna uprava raspolaže sa potpunim informacijama o utvrđenim, izmirenim i neizmirenim obavezama poreznih obaveznika za uplatu javnih prihoda.**

Uvidom u dokumentaciju, konstatovano je da se između Porezne uprave i Trezora FBiH, odnosno Federalnog ministarstva finansija ne vrši knjigovodstvena konsolidacija, kada se radi o iznosima naplaćenih javnih prihoda, što dovodi do značajnih razlika, prilikom prezentiranja izvještaja od strane istih. **Prema prezentiranim podacima u Izvještaju o prikupljenim poreznim i neporeznim javnim prihodima i radu Porezne uprave FBiH za 2009. godinu ukupno ostvareni porezni i neporezni javni prihodi u Federaciji BiH, u 2009. godini iznose 3.667.095.436 KM, dok visina istih prema prezentiranom Izvještaju koji je sačinjen od strane Federalnog ministarstva finansija iznosi 3.681.589.844 KM, što predstavlja razliku od 14.494.408 KM.**

*Nastaviti aktivnosti vezane za redizajn procesa knjiženja poreskih obaveznika, odnosno centralizovano vođenje registra poreznih obaveznika.*

*Potrebno je da Porezna uprava izvrši uvid u stanje neizmirenih obaveza poreznih obaveznika na dan 31.12.2009. godine, kao i da izvrši analizu nerasknjiženih uplata koje nisu evidentirane na karticama poreznih obaveznika, te u skladu sa konstatovanim poduzme adekvatne aktivnosti u cilju iskazivanja istinitog i tačnog stanja neizmirenih obaveza po osnovu neuplaćenih javnih prihoda;*

*U saradnji sa Ministarstvom finansija, nastaviti aktivnosti u cilju otklanjanja utvrđenih razloga za pojavu značajnog broja izvršenih uplata javnih prihoda koji se ne mogu evidentirati na karticama poreznih obaveznika.*

*Preporučuje se uvid u dokumentaciju i utvrđivanje razloga različitog iskazivanja podataka o ostvarenim javnim prihodima iz nadležnosti Porezne uprave sa podacima s kojim raspolaže Ministarstvo finansija i poduzimanje aktivnosti u skladu sa utvrđenim.*

### **5.2.3 Aktivnosti Porezne uprave na implementaciji Zakona o porezu na dohodak i Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa**

Obzirom da je od 01.01.2009. godine na snazi Zakon o porezu na dohodak, od strane Porezne uprave nastavljene su aktivnosti u skladu sa donesenim Planom aktivnosti za implementaciju navedenog Zakona, o čijoj realizaciji se izvještaj podnosio Odboru za nadzor nad implementacijom Zakona o porezu na dohodak, formiranom od strane Vlade FBiH. U svrhu realizacije poslova iz njene nadležnosti, Porezna uprava je, prema prezentiranoj dokumentaciji, u 2009. godini provodila predviđene aktivnosti koje su se odnosile na razvoj i instalaciju informacionog sistema - softvera za porezno knjigovodstvo za porez na dohodak i ostale vrste poreza, nadogradnju procesiranja ostalih poreznih prijava i uplata, nadogradnju elektronskog poslovanja, prijem i obrada poreznih prijava, usklađivanje IT hardversko - softverske infrastrukture odgovarajućeg kapaciteta, kao i osiguranja dovoljnog broja stručnog i obučenog IT osoblja koje je neophodno da pruži adekvatnu podršku i razvoj. Vezano za naprijed navedeno, traženo je dodatno upošljavanje 40 službenika, ali je odobren prijem 10 novih uposlenika, od čega je primljeno 5 informatičara, u Sektoru za poreznu obradu, izvještavanje i informacionu tehnologiju čiji prijem je izvršen krajem godine.

Budžetskim zahtjevom za 2009. godinu Porezna uprava je tražila 3.534.280 KM za jačanje informatičkog sektora i implementaciju Zakona o prezu na dohodak. Međutim, istoj su Budžetom za 2009. godinu odobrena sredstva samo u iznosu od 1.200.000 KM, a naknadno je Vlada FBiH u decembru 2009. godine, Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH, za navedene namjene odobrila još dodatnih 64.230 KM, što ukupno čini 1.264.230 KM, odnosno 35,77% traženih sredstava.



Prema prezentiranoj dokumentaciji, tokom 2009. godine u skladu sa Planom aktivnosti za implementaciju Zakona o porezu na dohodak **objavljen je tender čiji predmet javnog nadmetanja je bila druga faza Novog poreznog informacijskog sistema (nPIS-a)**, koji podrazumjeva razvoj i instalaciju informacionog sistema, tj. razvoj aplikativnih modula (softvera za porezno knjigovodstvo, za porez na dohodak i ostale vrste poreza, nadgradnja procesiranja ostalih poreznih prijava i uplata, nadgradnja elektronskog poslovanja). Prema prezentiranim informacijama, porezno knjigovodstvo treba da obuhvati finansijske transakcije za sve vrste poreza odnosno javnih prihoda u nadležnosti Porezne uprave F BiH, između Porezne uprave i poreznih obveznika bez obzira na to da li se vode u novom (nPIS-u) ili u postojećem poreznom informacijskom sistemu. Predviđeno je da bude u skladu sa standardnim računovodstvenim pravilima, na najmodernijim tehnološkim osnovama i otvoreno za promjene u poreznom sistemu sa dodavanjem ili ukidanjem pojedinih vrsta poreza, doprinosa, taksi, naknada i slično. Rješenje treba da bude integrisano u okruženje Porezne uprave na transakcijskom nivou, a u okruženje izvan Porezne uprave (Ministarstvo finansija, vanbudžetski korisnici javnih sredstava, bankarski sistem) u obimu i na način koliko je spremno okruženje – od transakcijskog do paketnog načina. **Postupak izbora dobavljača za nabavku softvera započeo je u maju 2009. godine, (ali zbog toga što se prijavio samo jedan ponuđač i što se čekalo mišljenje Agencije za javne nabavke i Federalnog ministarstva finansija da li se na osnovu jedne ponude može zaključiti ugovor), a okončan je potpisivanjem ugovora sa odabranim dobavljačem „Hermes SoftLab“ d.o.o. Sarajevo, tek u oktobru 2009. godine u vrijednosti od 686.496 KM. Navedeni softver je u vrijeme obavljanja revizije bio u fazi testiranja, a još se uvijek koristio postojeći softver poreznog knjigovodstva.** Prema izjavi odgovorne osobe do okončanja druge faze projekta nPIS-a je ostalo još usaglašavanje oko zahtjeva za izvještavanjem i prenos početnog stanja iz postojećeg knjigovodstva (iz postojeće baze podataka u novu bazu) u skladu sa zahtjevima radne grupe formirane za definisanje neophodnih izvještaja i šifarnika koji će se koristiti pri obradi prijava.

U skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o primjeni Zakona o porezu na dohodak bilo je predviđeno da će Porezna uprava od 1. jula 2009. godine početi izdavanje poreznih kartica. Međutim, prema izjavama odgovorne osobe, kako bi se dalo vremena da se predložene izmjene na Obrascu porezne kartice usvoje od strane nadležnih organa, te kako bi porezni obveznici koji su do sada popunili zahtjeve za izdavanje poreznih kartica iste mogli usaglasiti sa navedenim izmjenama, kao i obezbijediti dodatno vrijeme za testiranje aplikacije na osnovu usaglašenih stavova između Ministarstva finansija i Porezne uprave (bez urađenih Izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dohodak), javnost je obaviještena da se rok za predaju Zahtjeva za izdavanje poreznih kartica od strane poslodavaca sa 01.05.2009. godine pomjera na 01.07.2009. godine, kao i da se istovremeno pomjera i rok za izdavanje poreznih kartica od strane Porezne uprave sa 01.07.2009. godine na 01.09.2009. godine.

**Na osnovu Izvještaja Službe za poreznu obradu i izvještavanje sa 31.12. 2009. godine Porezna uprava je izvršila detaljnu kontrolu oko 440.000 zaprimljenih Zahtjeva za izdavanje poreznih kartica kojom su provjereni nosioci poreznih kartica kao i lica navedena kao izdržavani članovi, odnosno izvršena je provjera tačnosti utvrđenog koeficijenta ličnog odbitka, te provjera tačnosti ostalih podataka navedenih u zahtjevima. Na osnovu toga do kraja 2009. godine izdato je 413.193 poreznih kartica.**

*Imajući u vidu da je nadogradnja „Novog poreznog informatičkog sistema Porezne uprave“ (nPIS-a) neophodna u implementaciji postojećih poreznih zakona, potrebno je sačiniti detaljni Plan konačne realizacije razvoja istog u narednom periodu, te u saradnji sa Ministarstvom finansija poduzeti aktivnosti u cilju obezbjeđenja potrebnih finansijskih sredstava za realizaciju istog.*

**Zakon o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa** donesen je u julu 2009. godine, a njegova primjena počinje od 01.01.2010. godine. Navedenim Zakonom uređuje se uspostavljanje i upravljanje Jedinstvenim sistemom registracije, kontrole i naplate doprinosa koji će se voditi u Poreznoj upravi FBiH. Podaci iz Jedinstvenog sistema koriste se u svrhu ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, zdravstvenog osiguranja i prava po osnovu osiguranja u slučaju nezaposlenosti. Realizacija ovog Zakona ostvarena je kroz Projekat promoviranja pokretljivosti tržišta rada (ELMO) koji finansira Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj – USAID. Polazna osnova za izradu ovog Projekta bio je postojeći sistem registracije, naplate i kontrole poreza i doprinosa za socijalno osiguranje u BiH kojim su poslodavci bili dužni da se registruju kao obveznici uplate doprinosa u više institucija (Porezna uprava, Zavod zdravstvenog osiguranja, PIO) dok će se donošenjem ovog Zakona poslovi oko registracije osiguranika vršiti centralizovano na jednom mjestu – u uredima Porezne uprave. U

postupku registracije Porezna uprava će svakoj osiguranoj osobi dodjeliti Osobni identifikacijski broj koji je upisan u Jedinstven sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa. U skladu sa ovim Zakonom Porezna uprava je bila dužna do aprila 2010. godine (9. mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona) preuzeti zaposlenike koji su radili na poslovima registracije i kontrole obveznika uplate doprinosa iz vanbudžetskih fondova u skladu sa izmjenom Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Porezne uprave. U skladu sa naprijed navedenim Porezna uprava je izvršila Izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta formiravši Sektor za registraciju, kontrolu i naplatu doprinosa kojim je sistematizovano 25 radnih mjesta, ali do okončanja revizije nije izvršen prijem, a prema izjavi odgovorne osobe, iz razloga što prijedlog zaposlenih koje su dali vanbudžetski fondovi ne odgovara potrebnim kvalifikacionim karakteristikama.

Radi realizacije zadataka iz ovog Zakona formiran je Odbor Porezne uprave za implementaciju Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa kao i Odbor za nadzor nad implementacijom istog Zakona koji je formirala Vlada FBiH. U 2009. godini navedeni odbori su donijeli Akcioni plan, Pravilnik o podnošenju prijave za upis i promjene upisa u Jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa, urađen je finansijski plan za podršku implementaciji ovog Zakona u ukupnom iznosu od 3.763.510 KM.

***Izvršiti analizu provedenih aktivnosti vezanih za implementaciju Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa, u saradnji sa nadležnim institucijama i poduzeti aktivnosti u cilju dosljednog izvršavanja Akcionog plana za implementaciju Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa;***

#### **5.2.4 Aktivnosti i problematika poslova prinudne naplate**

Ukoliko porezni obaveznik ne izmiruje obaveze u propisanim rokovima poduzimaju se mjere prinudne naplate duga, u skladu sa članom 43 – 63 Zakona o Poreznoj upravi FBiH i Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza. Postupak prinudne naplate pokreće se po službenoj dužnosti i isti pokreću i rješavaju kantonalne porezne uprave, a ostvarene aktivnosti su direktno povezane sa: raspoloživim podacima o otvorenim likvidnim računima dužnika kod poslovnih banaka, evidencijom imovine dužnika na koju se može upisati hipoteka, kao i broja podnesenih molbi i ispunjenih uslova za zaključivanje sporazuma o plaćanju duga u ratama. Na osnovu provedene revizije, konstatovano je da aktivnosti Poreske uprave, u poslovima prinudne naplate, nisu unaprijedene u odnosu na prethodnu godinu, u dijelu mogućnosti praćenja svih koraka u postupcima prinudne naplate, uspostavljanja pomoćnih evidencija upisanih hipoteka. Osim toga i dalje je prisutan problem nedovoljnog broja uposlenih u Sektoru za prinudnu naplatu i inspeksijski nadzor, (a posebno u Odsjeku za prinudnu naplatu), kao i neadekvatna uposlenost i kvalifikaciona struktura kadrova (oko 50 % čine uposlenici srednje stručne spreme). Za obradu podataka u prinudnoj naplati i dalje ne postoji IT program, odnosno aplikativni modul za podršku, tako da podaci nisu objedinjeni, već se mjesečno dostavljaju izvještaji od strane kantonalnih poreznih ureda u Sektor, na osnovu kojih se sačinjava Informacija o prinudnoj naplati. Prema prezentiranoj dokumentaciji, ukupan broj predmeta u prinudnoj naplati na dan 31.12.2009. godine bio je 55.999, a na dan 31.12.2008. godine 47.860, i evidentno je da je broj istih svake godine u porastu. Prema podacima iz Zbirnog izvještaja o aktivnostima Odsjeka za prinudnu naplatu ukupno stanje neizmirenih poreznih obaveza koje se nalaze u postupku prinudne naplate na dan 31.12.2009. godine iznosilo je 1.143.391.533 KM.

Pravilnikom o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza, koji je donesen u skladu sa članom 62. Zakona o poreznoj upravi FBiH, predviđeno je da ukoliko se nakon završetka postupaka prodaje i ustupanja robe Federaciji BiH sva imovina ne proda, preostali predmeti se trebaju vratiti dužniku. Međutim, u praksi se dešavaju slučajevi da je u međuvremenu pravno lice (dužnik) prestalo da radi pa se roba ne može vratiti istom, a ista je uskladištena i prouzrokuje daljnje troškove zakupa, čuvanja, itd. na teret odobrenih sredstava Poreske uprave. Osim toga, postoji značajan rizik i kod izuzete imovine u procesu prinudne naplate koja je ostavljena na čuvanje kod poreznog obveznika iz razloga što su u dva kantonalna porezna ureda od strane poreznih obveznika izvršena otuđenja izuzete imovine (porezni obveznici su promijenili adrese, odnosno ne zna se šta je sa njima) na što je ukazano prilikom popisa imovine oduzete u postupku prinudne naplate u 2009. godini. Obzirom da Zakon o Poreznoj upravi, kao ni navedeni Pravilnik, nije regulisao ovakve slučajeve, potrebno je bilo u okviru Izmjena i dopuna Zakona o poreznoj upravi (koji je u Parlamentarnoj proceduri) inicirati donošenje Izmjena i dopuna procedura prinudne naplate poreznih obaveza u dijelu načina postupanja sa robom koja je izuzeta u postupku prinudne naplate.





U skladu sa članom 50. Zakona o poreznoj upravi ukoliko porezni obveznik ne plati poreznu obavezu koju je razrezala Porezna uprava u roku određenom u nalogu za plaćanje, iznos porezne obaveze postaje predmet zakonske hipoteke koju u zemljišno- knjižnom uredu općinskog suda (u kojem je porezni obveznik registriran ili je vlasnik nekretnine) registruje porezni ured koji je odgovoran za naplatu neplaćene porezne obaveze. O izvršenom upisu hipoteke odnosno brisanju hipoteke nakon izmirenja obaveza, porezni uredi obavještavaju Središnji ured, i prema tim evidencijama ukupan broj donesenih rješenja o uspostavljanju hipoteka na imovinu na dan 31.12.2009. godine iznosio je 1.769. Kao što smo naveli i u Izvještaju za prethodnu godinu, još uvijek nije riješeno pitanje vođenja pomoćnih evidencija upisanih hipoteka, poreznim knjigovodstvom uz informacionu podršku putem softvera.

*U narednom periodu, potrebno je kroz razvoj „Novog informacionog poreznog sistema“ (nPIS-a) razviti aplikativni modul za podršku, koji će omogućiti procesuiranje i praćenje svih koraka u postupku prinudne naplate, na nivou Porezne uprave, u cilju efikasnije naplate javnih prihoda;*

*Potrebno je, uz informacionu podršku putem softvera, na nivou Središnjeg ureda uspostaviti pomoćnu evidenciju upisanih hipoteka koje se stavljaju ukoliko porezni obveznici ne plate porezne obaveze u roku određenom u nalogu za plaćanje, u skladu sa članom 50. Zakona o poreznoj upravi;*

*Prema Federalnom ministarstvu finansija inicirati donošenje Izmjena i dopuna Pravilnika o procedurama prinudne naplate poreznih obveznika, u vezi sa načinom postupanja sa oduzetom robom koja je izuzeta u postupku prinudne naplate, a ista se ne može vratiti dužniku nakon svih poduzetih postupaka prodaje, kao i za imovinu koja je izuzeta ali se čuva kod poreznog obveznika kada je isti otuđi.*

### 5.3 Budžet za 2009. godinu

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2009. godinu, iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 41.167.481 KM, što u odnosu na operativni budžet od 42.421.804 KM, koji je odobren zadnjim Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH predstavlja ostvarenje od 97,04 %. U navedenom iznosu sadržana su i sredstva koja su, u toku godine Poreznoj upravi, odobrena iz tekuće rezerve u iznosu od 2.767.130 KM, od čega su se ista najvećim dijelom odnosila na tekuće izdatke 2.419.700 KM i nabavku opreme 347.430 KM, obzirom da isti nisu bili odobreni u dovoljnom iznosu.

Struktura iskazanih rashoda i izdataka je sljedeća: primanja zaposlenih 88,50 % (36.431.662 KM), izdaci za materijal i usluge 8,51% (3.506.504 KM) i izdaci za nabavku opreme 2,99% (1.229.315 KM).

**Pregled izvršenja budžeta dat je u prilogu br. 1 Izvještaja.**

### 5.4 Tekući rashodi

#### 5.4.1 Izdaci za bruto plaće

Izdaci za bruto plaće u 2009. godini iznosili su 30.281.495 KM, što predstavlja 73,56 % ukupnih rashoda i izdataka Porezne uprave.

Naknade za vrijeme plaćenog odsustva sa posla iskazane su u iznosu od 77.497 KM, a najvećim dijelom odnose se na naknade za porodiljsko odsustvo. Kao i prethodne godine, konstatovano je da se prilikom obračuna i isplate naknade za porodiljsko odsustvo različito postupa od strane Središnjeg ureda i kantonalnih poreznih ureda. Također, isplata navedene naknade nije definisana Pravilnikom o plaćama, naknadama i drugim materijalnim pravima državnih službenika i namještenika Porezne uprave FBiH. Provedenom revizijom smo utvrdili da se uposlenicama, za vrijeme porodiljskog odsustva, od strane kantonalnih poreznih ureda Tuzla isplaćuje 100 % neto plaće, Orašje 80 % neto plaće, Ljubuški 70 % neto plaće, (i od strane svih sa pripadajućim doprinosima), dok kantonalni porezni ured Sarajevo i Središnji ured uopće ne isplaćuju istu. Za dvije uposlenice iz Hercegovačko neretvanskog kantona (gdje kantonalnim propisima nije regulisana ova vrsta naknade) vršena je isplata naknade u visini od 80 % neto plaće na osnovu Obavještenja Direktora Porezne uprave kojim je definisano da se naknada za porodiljsko odsustvo obračunava kao bolovanje preko 42 dana. Za navedeno je tražen i dobiven povrat sredstava od nadležnog Zavoda za zdravstveno osiguranje kao i za bolovanje preko 42 dana. **Imajući u vidu da se isplata vršila**

bez relevantne dokumentacije, da se različito postupalo od strane kantonalnih poreznih ureda, kao i da se navedena naknada za porodiljsko odsustvo nije mogla planirati, u skladu sa Instrukcijama za sačinjavanje budžetskog zahtjeva, ne može se potvrditi opravdanost navedenog načina obračuna i isplate naknade za porodiljsko odsustvo u 2009. godini.

*Izdatke za bruto plaće i naknade isplaćivati samo za namjene i u visini utvrđenoj u posebnom dijelu Budžeta FBiH, a u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta FBiH.*

#### 5.4.2 Izdaci za materijal i usluge

U finansijskim izvještajima Porezne uprave za 2009. godinu, u okviru izdataka za materijal i usluge, izdaci za unajmljivanje imovine i opreme iskazani su u iznosu od 353.889 KM, od čega se na iznajmljivanje poslovnih prostora za smještaj organizacionih jedinica Porezne uprave odnosi 253.283 KM i 100.606 KM na iznajmljivanje skladišta za potrebe smještaja zaplijenjene robe u postupku prinudne naplate.

Vezano za iznajmljivanje poslovnih prostora ističemo da 8 organizacionih jedinica Porezne uprave koristi poslovne prostore za koje plaća zakup, od čega najveće izdatke za potrebe smještaja imaju Kantonalni porezni ured Tuzla 77.434 KM, Kantonalni porezni ured Livno 58.968, Kantonalni porezni ured Novi Travnik 57.377 KM i kantonalni porezni ured Sarajevo 42.840 KM. Porezna uprava je poduzimala aktivnosti prema resornom Ministarstvu finansija, Vladi FBiH, Službi za zajedničke poslove organa i tijela FBiH i likvidatoru Zavoda za platni promet FBiH u vezi iznalaženja rješenja za smještaj svojih organizacionih jedinica, kako bi se smanjili izdaci za unajmljivanje poslovnih prostora. Iako je u avgustu 2009. godine Vlada FBiH donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o davanju na korištenje nekretnina Zavoda za platni promet FBiH u likvidaciji koje su u vlasništvu FBiH, Porezna uprava nije dobila prostore koje je tražila, a prema njihovim navodima puno dodjeljenog prostora se ne koristi od strane Finansijske policije, AFIP-a i FIP-a, a isti je nephodan Poreznoj upravi kako za normalno obavljanje sadašnjih poslova, tako i za naredne aktivnosti koje očekuju Poreznu upravu nakon izmjene Zakona o poreznoj upravi. Najveći problem je smještaj porezne ispostave Novo Sarajevo, u Tuzli Novom Travniku i Livnu.

*U saradnji sa resornim Ministarstvom finansija i Službom za zajedničke poslove organa i tijela FBiH, i dalje poduzimati aktivnosti u cilju iznalaženja trajnog rješenja za smještaj organizacionih jedinica Porezne uprave, odnosno smanjenja izdataka za unajmljivanje imovine i opreme.*

#### 5.5 Nabavke i kapitalni izdaci

Provođenjem otvorenog postupka izvršena je nabavka 150 radnih stanica -TIP 1 u vrijednosti od 192.874 KM (od dobavljača Godimerc d.o.o. Sarajevo), 20 radnih stanica – TIP 2 u vrijednosti od 39.967 KM (od dobavljača Godimerc d.o.o. Sarajevo), 150 bar kod čitača u vrijednosti od 36.504 KM (od dobavljača Elur d.o.o. Kiseljak), 80 crno bijelih laser printera u vrijednosti od 173.160 KM (od dobavljača MMCC d.o.o. Sarajevo) i 30 skenera u vrijednosti od 69.779 KM (od dobavljača MMCC d.o.o. Sarajevo).

U tenderskoj dokumentaciji, za nabavku naprijed navedene opreme, definisani su sljedeći kriteriji za vrednovanje ponuda: stepen zadovoljenosti tehničkih karakteristika 60 %, cijena predmeta ponude 30 %, garantni period i usluge tehničke pomoć i postgarantnog servisa 10 %. Uvidom u dokumentaciju, utvrdili smo da je prilikom vršenja postupka odabira dobavljača, imenovana Komisija za provođenje javnih nabavki, izvršila bodovanje pristiglih ponuda, u skladu sa gore navedenim kriterijima, a da od strane iste nije prezentirano kako i na koji način je izvršeno bodovanje utvrđenog kriterija „stepen zadovoljenja ponuđenih tehničkih karakteristika opreme“. **Imajući u vidu naprijed navedeno i da u utvrđenoj Metodologiji za vrednovanje ponuda nije bio definisan način vrednovanja kriterija „stepen zadovoljenosti tehničkih karakteristika“, kao i da smo utvrdili da je bodovanje po navedenom kriteriju bilo odlučujuće za odabir dobavljača, ne može se potvrditi osnovanost izvršenog bodovanja po navedenom kriteriju, odnosno da je prilikom odabira dobavljača za nabavku radnih stanica (TIP 1 i TIP 2), bar kod čitača, printera i skenera izabrana „ekonomski najpovoljnija ponuda“, u skladu sa članom 34. Zakona o javnim nabavkama BiH.**

Također smo, na osnovu uvida u provođenje postupaka predmetnih nabavki, konstatovali da je u tenderskoj dokumentaciji za nabavku skenera, u tehničkoj specifikaciji eksplicitno bilo navedeno brand

name (ime) „HP“ ili „Panasonic“, što nije u skladu sa članom 13. Tačka 5 Zakona o javnim nabavkama BiH.

**Za nabavku goriva**, pokrenuti otvoreni postupak, u 2009. godini, je poništen iz razloga što nijedan ponuđač nije mogao zadovoljiti karakteristike date u tenderskoj dokumentaciji (pokrivenost cijelog prostora FBiH i kartično poslovanje za izdavanje goriva). Utvrdili smo da Porezna uprava nije ponovljala postupak, već je za Središnji ured i Kantonalni porezni ured Sarajevo **nabavka goriva** vršena, u skladu sa potpisanim Aneksom na Ugovor iz 2008. godine (sa „OMV BH“ d.o.o. Sarajevo), a istim je definisano da se postojeći Ugovor o kontinuiranom snabdjevanju naftnim derivatima produžava do izbora najpovoljnijeg ponuđača za 2009. godinu. Ostali kantonalni porezni uredi su, na osnovu date saglasnosti direktora, kao i prošle godine, samostalno vršili odabir dobavljača na osnovu konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda. **Na osnovu naprijed navedenog, utvrdili smo da Porezna uprava FBiH prilikom nabavke goriva nije postupila u skladu sa članovima 6. i 10. Zakona o javnim nabavkama BiH, koji ne dozvoljava dijeljenje predmeta ugovora.**

*Odabir dobavljača za nabavku roba, usluga i izvođenja radova vršiti uz dosljedno poštivanje članova 6, 10 i 34. Zakona o javnim nabavkama BiH, u dijelu izvještavanja dijeljenja predmeta nabavke, kao i definisanja jasnih kriterija, sa mjerljivim parametrima, na osnovu kojih će se izvršiti bodovanje tehničkih karakteristika ponuđene opreme (ili njenog kvaliteta), koji moraju biti objektivni, mjerljivi i brojčano iskazivi, u cilju odabira „ekonomski najpovoljnije ponude“;*

## 5.6 Ostali nalazi

Na poziciji stalnih sredstava – zemljište Kantonalnog poreznog ureda u Livnu u 2009. godini izvršeno je isknjižavanje iz bilansnih pozicija zemljišta u iznosu od 20.000 KM. **Isknjižavanje navedenog zemljišta iz poslovnih evidencija Porezne uprave je izvršeno na prijedlog rukovodioca Kantonalnog poreznog ureda Livno, bez donošenja odluke od strane rukovodioca Poreske uprave, što nije u skladu sa zakonskim propisima.** Iz prezentirane dokumentacije, utvrđeno je da je od strane Općinskog vijeća Livno, još u 2001. godini doneseno rješenje kojim je isto prenijelo pravo raspolaganja zemljištem na Kantonalni porezni ured u Livnu, uz obavezu plaćanja gore navedenog iznosa. Pošto isto nije plaćeno, Općinsko vijeće je u 2005. godini poništilo navedeno rješenje. U vezi sa navedenim, utvrdili smo da je, u 2009. godini, istim nalogom, izvršeno isknjižavanje ostalih kratkoročnih obaveza Kantonalnog poreznog ureda u Livnu, u iznosu od 26.064 KM (obaveze za kupljeno zemljište u iznosu od 20.000 KM i obaveze za izvršene radove na zgradi u iznosu od 6.064 KM). Imajući u vidu da su navedene obaveze zatvorene, na način da je povećan promet na poziciji viška prihoda nad rashodima, na kojoj Porezna uprava ne može knjižiti poslovne promjene obzirom da se ova pozicija koristi samo od strane Trezora FBiH, **mišljenja smo da nije izvršeno pravilno knjigovodstveno isknjižavanje obaveza.**

Međutim, ističemo da je na navedenom zemljištu izvršeno ulaganje novčanih sredstava u iznosu od 99.964 KM za izgradnju poslovne zgrade, a u kojoj su trebale biti prostorije ovog Poreznog ureda. Na osnovu Prijedloga Kantonalnog poreznog ureda u Livnu, kojim su navedena ulaganja predložena za otpis, donesena je Odluka direktora da se ista (zajedno sa ostalim predloženim stalnim sredstvima za otpis) preknjiže na stalna sredstva van upotrebe. **Imajući u vidu da se radi o značajnim ulaganjima na isknjiženom zemljištu, ne može se potvrditi da su od strane Porezne uprave poduzete adekvatne aktivnosti u cilju zaštite izvršenih ulaganja iz sredstava Budžeta FBiH, za izgradnju ove zgrade koja se ne koristi.**

Na osnovu uvida u knjigovodstvene evidencije, prezentirani Elaborat o popisu sačinjen od strane Centralne popisne komisije i Izvještaje popisnih komisija kantonalnih poreznih ureda za 2009. godinu, utvrdili smo da se u knjigovodstvenim evidencijama Kantonalnog poreznog ureda u Mostaru evidentirana vrijednost stanova u iznosu od 80.000 KM, sredstva u pripremi 130.000 KM, kao i materijalna prava 232.470 KM, za koje nam nije prezentirana adekvatna dokumentacija vezana za vlasništvo, odnosno status istih.

*Potrebno je izvršiti uvid u cjelokupnu dokumentaciju vezano za ulaganja u izgradnju poslovne zgrade u Livnu, s tim u vezi poduzeti adekvatne mjere u cilju zaštite utrošenih budžetskih sredstava. Također je potrebno osigurati da se, u skladu sa zakonskim propisima, isknjižavanje stalnih sredstava vrši na osnovu Odluke odgovornog lica, kao i da se poslovne promjene iskazuju u skladu sa Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne budžetske korisnike;*

*Potrebno je izvršiti uvid u dokumentaciju, u vezi evidentiranih stanova, sredstava u pripremi i materijalnih prava u knjigovodstvenim evidencijama Porezne uprave, te u skladu sa konstatovanim poduzeti aktivnosti u cilju utvrđivanja prava raspolaganja nad stanovima, kao i pravilnog iskazivanja stalnih sredstava, u skladu sa zakonskim i ostalim propisima;*

Postupci koji se vode **po osnovu podnesenih tužbi zaposlenih** radi ostvarenja prava iz radnih odnosa vezano za manje isplaćeni regres za godišnji odmor iz 2005. godine i neisplaćene jubilarne nagrade u 2005. godini u skladu sa Kolektivnim ugovorom još uvijek nisu okončani. Prema prezentiranoj dokumentaciji, ukupna vrijednost tužbenog zahtjeva po **osnovu manje isplaćenog regresa**, iznosi 190.739 KM a parnični troškovi 117.335 KM (tužbe 801 uposlenika). Nadležni sud donio je presude u korist tužitelja, ali su od strane Porezne uprave podnesene žalbe, tako da je većina sporova još uvijek u toku, dok je određeni broj presuda postao pravosnažan i izvršan. Tako je u 2008. i 2009. godini po ovom osnovu isplaćeno 102.071 KM, pa je ostatak duga 206.003 KM ne računajući kamate koje će se obračunati u mometu pravosnažnosti presude. **Tužbe po osnovu neisplaćenih jubilarnih nagrada u 2005. godini**, u skladu sa Kolektivnim ugovorom za službenike organa uprave i sudske vlasti u FBiH, podignute su od strane 334 zaposlenika Porezne uprave u ukupnom iznosu od 204.720 KM. Prema prezentiranoj dokumentaciji, svim tužiteljima su iz redovnih sredstava, na osnovu rješenja, isplaćena dugovanja po osnovu jubilarne nagrade, u decembru 2006. i januaru 2007. godine. Međutim, sve tužbe nisu povučene jer podnositelji tužbenih zahtjeva traže isplatu sudskih troškova (79.419 KM) i kamata.

Imajući u vidu da se sredstva za izvršenje sudskih presuda i izvršnih rješenja izvršavaju iz odobrenog budžeta Ministarstvu finansija, Porezna uprava se, u vezi obezbjeđenja sredstava za isplatu pravosnažnih presuda, dostavljanja podataka na znanje i traženja uputa za daljnje postupanje, u više navrata obraćala istom Međutim, može se konstatovati da nije ostvarena međusobna koordinacija. Navedeno je značajno i iz razloga što je potrebno skratiti put realizacije, u cilju uštede sredstava na ime troškova izvršenja i zateznih kamata.

Smatramo značajnim istaći da su tokom 2010. godine pokrenute tužbe zaposlenih po osnovu visine razlike plaće na ime usklađivanja za period od 01.10.2008. – 01.07.2009 godine, po osnovu razlike plaće radi umanjena od 10 % za period od 01.07.- 31.12.2009. godine, po osnovu razlike toplog obroka za period od 01.07.- 31.12.2009. godine i razlike regresa za 2009. godinu. Do okončanja revizije ukupan iznos pristiglih tužbi iznosio je 784.909 KM i u toku su pripremna ročišta za ove tužbe. Navedeno može dodatno opteretiti Budžet FBiH u narednom periodu.

*Kako bi se obezbjedila sredstava za izmirenje pravosnažnih presuda po osnovu manje isplaćenog regresa i jubilarnih nagrada iz 2005. godine, i dalje poduzimati aktivnosti prema Ministarstvu finansija, u cilju izmirenja obaveza u zakonskim rokovima, kako bi se izbjegla plaćanja na ime sudskih troškova i zateznih kamata (koje se obračunavaju zbog neizmirenih dugovanja u zakonskom roku);*

## 5.7 KOMENTAR

Na dostavljeni Nacrt Izvještaja o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja Porezne uprave FBiH za 2009. godinu, Porezna uprava se očitovalo dopisom Broj: 13/04-14-1-2105/10-E.J.od 13.07.2010. U navedenom očitovanju data su obrazloženja vezana za date kvalifikacije u Izvještaju, ali ista nisu prihvaćena jer nije priložena relevantna dokumentacija i dato adekvatno obrazloženje koje bi uticalo na izmjenu nalaza. Detaljno pojašnjenje dato je u Komentaru na dostavljeno očitovanje na Nacrt Izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja za 2009. godinu, koje je dostavljeno menadžmentu uz Konačan Izvještaj. U očitovanju je također, navedeno da će Porezna uprava u narednom periodu postupiti po datim preporukama iz Izvještaja, te poduzeti aktivnosti u skladu sa svojim nadležnostima.

Rukovodilac sektora za finansijsku reviziju:  
Munib Ovčina, dipl. oec.

Vođa tima:  
Nasiha Biberović, dipl. oec.  
Član tima:  
Belma Mušinović, dipl. oec.



**Prilog br. 1.**
**Izvršenje budžeta Porezne uprave FBiH na dan 31.12.2009. godine**
**Izraženo u KM**

| Red. broj  | Vrsta rashoda   | Budžet za 2009. Godinu | Izmjene Budžeta za 2009. godinu <sup>1</sup> | Tekuća rezerva u 2009. godini <sup>2</sup> | Zakonska preraspodjela sredstava <sup>3</sup> | Operativni budžet za 2009. god. <sup>4</sup> (od 4 do 6) | Izvršenje Budžeta za 2009. godinu <sup>5</sup> | Izvršenje Budžeta za 2008. Godinu |
|------------|---|------------------------|--|--|---|--|--|-----------------------------------|
| 1          | 2   | 3                      | 4  | 5  | 6   | 7  | 8  | 9                                 |
| <b>I</b>   | <b>Tekući izdaci (zbir od 1 do 12)</b>  | <b>34.704.834</b>      | <b>41.157.574</b>                            |  |   | <b>41.157.574</b>  | <b>39.938.166</b>                              | <b>43.721.217</b>                 |
| 1.         | Bruto plate zaposlenih  | 23.589.724             | 27.720.000                                   |  |   | 27.720.000   | 27.387.065                                     | 28.547.673                        |
| 2.         | Naknade troškova zaposlenih   | 5.312.900              | 6.315.000                                    |  |   | 6.315.000  | 6.150.167                                      | 7.772.193                         |
| 3.         | Doprinosi poslodavca  | 2.624.827              | 3.243.416                                    |  |   | 3.243.416  | 2.894.430                                      | 3.166.627                         |
| 4.         | Putni troškovi  | 215.103                | 122.742                                      |  |   | 122.742  | 105.273  | 226.203                           |
| 5.         | Izdaci za energiju  | 691.404                | 725.000                                      |  |   | 725.000  | 710.585  | 724.332                           |
| 6.         | Izdaci za komunalne usluge  | 768.226                | 1.000.000                                    |  |   | 1.000.000  | 981.842  | 1.040.550                         |
| 7.         | Nabavka materijala  | 350.311                | 520.848                                      |  |   | 520.848  | 513.986  | 722.353                           |
| 8.         | Izdaci za usluge prevoza i goriva   | 268.879                | 183.000                                      |  |   | 183.000  | 182.999  | 290.782                           |
| 9.         | Unajmljivanje imovine i opreme  | 268.879                | 391.000                                      |  |   | 391.000  | 353.889  | 360.423                           |
| 10.        | Izdaci za tekuće održavanje   | 384.113                | 320.000                                      |  |   | 320.000  | 277.899  | 456.289                           |
| 11.        | Osiguranje i bankarske usluge   | 76.823                 | 82.440                                       |  |   | 82.440   | 78.406   | 81.500                            |
| 12.        | Ugovorene usluge  | 153.645                | 534.128                                      |  |   | 534.128  | 301.625  | 332.292                           |
| <b>II.</b> | <b>Tekući grantovi</b>  | <b>1.200.000</b>       | <b>0</b>                                     |  |   | <b>0</b>   | <b>0</b>                                       | <b>0</b>                          |
| 1.         | Podrška implementaciji Zakona o porezu na dohodak                                   | 1.200.000              | 0  |  |   | 0  | 0  |                                   |
| <b>III</b> | <b>Kapitalni izdaci (1+2)</b>   | <b>0</b>               | <b>1.264.230</b>                             |  |   | <b>1.264.230</b>   | <b>1.229.315</b>                               | <b>2.000.782</b>                  |
| 1.         | Nabavka opreme (Podrška implementaciji Zakona o porezu na dohodak)                  | 0                      | 562.430                                      |  |   | 562.430  | 542.819  | 1.147.881                         |
| 2.         | Nab.stalnih sred.u obliku prava (Podrška implementaciji Zakona o porezu na dohodak) | 0                      | 701.800                                      |  |   | 701.800  | 686.496  | 852.901                           |
| <b>A</b>   | <b>Ukupno rashodi i izdaci (I+II+III)</b>   | <b>35.904.834</b>      | <b>42.421.804</b>                            |  |   | <b>42.421.804</b>  | <b>41.167.481</b>                              | <b>45.721.999</b>                 |
| <b>B</b>   | <b>Neraspoređeni višak prihoda i rashoda<sup>6</sup></b>                            | <b>2.340.316</b>       | <b>2.340.316</b>                             |  |   | <b>2.340.316</b>   | <b>2.340.316</b>                               |                                   |
| <b>A+B</b> | <b>Ukupno odobrena sredstva</b>   | <b>38.245.150</b>      | <b>44.762.120</b>                            |  |   | <b>44.762.120</b>  | <b>43.507.797</b>                              | <b>45.721.999</b>                 |
|            | <b>Broj zaposlenih</b>  | <b>1.340</b>           | <b>1.278</b>                                 |  |   |  | <b>1.264</b>                                   | <b>1.285</b>                      |

<sup>1</sup> Zakon o izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2009. godinu („Sl. novine FBiH“ broj 81/09)

<sup>2</sup> Poreznoj upravi FBiH su iz tekuće rezerve Vlade FBiH odobrena sredstva u iznosu od 2.767.130 KM koja su obuhvaćena Izmjenama i dopunama Budžeta za 2009. godinu.

<sup>3</sup> Podaci preuzeti sa rješenja Federalnog ministarstva finansija donesenog u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o izvršavanju budžeta za 2009. godinu .

<sup>4</sup> Ukupno odobreni operativni budžet na dan 31.12.2009. godine.

<sup>5</sup> Podatak je preuzet iz finansijskih izvještaja Porezne uprave FBiH a isti odgovara podacima sa obrasca Analičkog bruto bilansa ili Izvještaja – analiza raspoloživih sredstava (na poziciji „Stvarni iznos“, koji odgovara izvršenju budžeta za 2009. godinu.

<sup>6</sup> Budžetom FBiH za 2009. godinu odobrena sredstva na poziciji „Višak rashoda nad prihodima u iznosu od 2.340.316 KM nisu bila na raspolaganju Poreznoj upravi FBiH, a realizacija istih izvršena od strane Federalnog ministarstva finansija.